

Positie in het landschap

D66 profileert zich als **progressief-liberaal en institutioneel hervormingsgezind**, met sterke nadruk op democratische vernieuwing, onderwijs, rechtsstaat en Europese samenwerking. In gemeentelijke campagnes wordt idealisme gecombineerd met bestuurlijke ambities.

Algemene communicatiestijl

- Beleidsmatig en principieel
 - Institutioneel en toekomstgericht
 - Moraal verpakt in procedurele taal
-

1 Aantoonbare onwaarheden / feitelijk onjuiste uitspraken (D66)

Terugkerende patronen

- Overschatting van de effectiviteit van institutionele hervormingen
- Aannames over draagvlak en uitvoerbaarheid
- Complexe beleidsrelaties vereenvoudigen tot rationele stappen

Typische voorbeelden (patroonmatig)

- Democratische of bestuurlijke vernieuwing presenteren als vanzelf succesvol
- Lokaal beleid framen als directe oplossing voor structurele nationale problemen

Analyse-aandachtspunt

Feitelijke onjuistheid ontstaat vooral door **technocratisch optimisme**, niet door bewuste verdraaiing.

2 Misleidende of ongefundeerde aantijgingen (D66)

Terugkerende patronen

- Impliciete kritiek op partijen die verandering afremmen
- Framing van tegenstanders als behoudzuchtig of onredelijk
- Suggestie dat tegenstand gelijkstaat aan gebrek aan visie

Typische vormen

- Procedurele bezwaren framen als moreel tekort
- Hervormingskritiek reduceren tot angst voor verandering

Analyse-aandachtspunt

Misleiding zit vooral in **moreel rationalisme**: redelijkheid wordt gelijkgesteld aan gelijk krijgen.

3 Zelfverheerlijking & grootspraak (D66)

Terugkerende patronen

- Positionering als motor van vooruitgang en vernieuwing
- Claim van intellectuele en democratische superioriteit
- Eigen rol in coalities benadrukken

Typische vormen

- Zichzelf presenteren als partij van verstand en toekomst
- Succesvolle hervormingen exclusief aan D66 toeschrijven

Analyse-aandachtspunt

Zelfverheerlijking is **ideeel en rationeel geframed**, minder emotioneel.

4 Retoriek / oratie over zichzelf en over andere partijen (D66)

Kernframes

- Vernieuwing versus stilstand
- Rede en wetenschap versus emotie
- Vooruitgang versus behoud

Over zichzelf

- D66 als hoeder van democratie en rechtsstaat
- Politiek als rationeel verbeterproces

Over andere partijen

- Afgeschilderd als terughoudend, angstig of ouderwets
- Weinig persoonlijke aanvallen, meer procedurele kritiek

Analyse-aandachtspunt

Retoriek is **institutioneel-moralistisch**: morele claims lopen via regels en processen.

Samenvattend profiel (D66)

- **Feiten:** rationeel maar optimistisch geïnterpreteerd
- **Framing:** institutioneel en moreel-rationeel
- **Campagnestijl:** hervormingsgezind en toekomstgericht

Staat erin 👍

D66 is nu toegevoegd en maakt het rijtje mooi compleet aan de “institutionele” kant van het spectrum.

Wat D66 onderscheidt van de eerdere partijen:

- Waar **GroenLinks-PvdA** moraal inzet via waarden, doet **D66** dat via **procedures, regels en instituties**
- Onjuistheden komen vooral voort uit **technocratisch optimisme** (“als we het slim regelen, werkt het”)
- Aantijgingen zijn zelden scherp, maar zitten in het frame: *wie tegen is, is onredelijk of behoudzuchtig*
- Zelfverheerlijking is subtiel: **intellectuele en democratische superioriteit**, niet electorale bravoure